СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

НОЯБРЬ
4
1939 во
№ 154 (2017)
ДОНЫС 10 ур.

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗОНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

СССР-са Первой созыва Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия

Информационнӧй юӧртӧм

Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседание йылысь

1939 вося октябрь 31 лун

Октябрь 31 лунӧ, 7 час 30 минутын рытнас, СССР-са Верховнӧй Сӧвет заседаниеяс залын, Кремльын, воссис СССР-са Первой созыва Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия.

Председательствуйтӧ — Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат **А. А. Андреев.**

Сессия восьтӧм водзвылын А. А. Андреев ёрт предложение серти СССР-са Верховнӧй Сӧвет сувтлӧмӧн казьтыштіс паметьсӧ миян воинъяслысь, кодъяс усины Польша территория вылын Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъясӧс капитализм рабство улысь мездігӧн.

Сэсся Андреев ёрт объявляйтӧ Верховнӧй Сӧветлысь Внеочереднӧй Витӧд Сессия воссьӧмӧн да йӧзӧдӧ перечень вопросъяслысь, кодъясӧс пыртӧма СССР-са Верховнӧй Сӧветлы видлалӧм вылӧ.

Андреев ёрт юӧртӧ сы йылысь, мый Москваӧ воисны да присутствуйтӧны СССР-са Верховнӧй Сӧвет Сессия вылын Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниеяслӧн Полномочнӧй Комиссияяс.

СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс нимсянь Андреев ёрт, бурнӧй аплодисментъяс да „Ура" горӧдӧмъяс улын, чолӧмалӧ Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниеяслысь Полномочнӧй Комиссияяса шленъясӧс да найӧ пыр — Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса братскӧй народъясӧс, кодъясӧс миян доблестнӧй Краснӧй Армияӧн мездӧма польскӧй панъяс да капиталистъяс гнёт улысь.

Депутат **В. М. Бакрадзе** предлагайтӧ включитны СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия сёрнитанторъясӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветлы видлалӧм вылӧ пыртӧм вопросъяс.

Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ татшӧм сёрнитанторъяс:

1. Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса Правительстволӧн внешнӧй политика йылысь.

2. Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление.

3. Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление.

Депутат **М. А. Бурмистенко** предложение серти СССР-са Верховнӧй Сӧвет, Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн, принимайтӧ постановление — СССР Верховнӧй Сӧвет Внеочереднӧй Витӧд Сессияӧн примитӧм сёрнитанторъяслысь став вопросъяс кывзыны да обсудитны Союзса Сӧвет да Национальностьяслӧн Сӧвет ӧтувъя заседаниеяс вылын.

Та бӧрын СССР-са Верховнӧй Сӧвет вуджӧ Сессия сёрнитанторъяслысь первой пункт видлалӧмӧ.

Правительстволӧн внешнӧй политика йылысь докладӧн выступитіс СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председатель да Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссар **В. М. Молотов** ёрт, кодӧс встретитісны бурнӧй, дырнюжалан овацияӧн.

Молотов ёрт доклад бӧрын депутат **А. А. Кузнецов** сетӧ предложение СССР-са Правительстволӧн внешнӧй политика исчерпывайтана ясность да последовательность вӧсна — СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председатель да Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссар Молотов ёрт доклад кузя прениеяс не восьтыны. СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн принимайтӧ тайӧ предложениесӧ.

Сэсся депутат **Кузнецов** предложение серти СССР-са Верховнӧй Сӧвет, Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн, ӧтсӧгласӧн принимайтӧ татшӧм постановление:

„Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧвет, Правительстволӧн внешнӧй политика йылысь СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председатель да Иностраннӧй Делӧяс кузя Народнӧй Комиссар Вячеслав Михайлович МОЛОТОВ ёртлысь доклад кывзӧм бӧрын постановляйтӧ:

Ошкыны Правительстволысь внешнӧй политика".

Та вылын Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн первой ӧтувъя заседание тупкыссьӧ.

Информационнӧй юӧртӧм

Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседание йылысь

1939 вося ноябрь 1 лун

Тӧрыт, ноябрь 1 лунӧ 6 час рытын, СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн заседаниеяс залын, Кремльын, вӧліс Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн мӧд ӧтувъя заседание.

Председательствуйтӧ — Союзса Сӧветын Председатель депутат **А. А. Андреев.**

Сёрнитанторйын — Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление.

Залӧ пырӧны Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шленъяс да занимайтӧны местаяс трибуна дорын. Депутатъяс да гӧсьтъяс встречайтӧны найӧс дыр нюжалысь овацияӧн.

Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссия нимсянь заявление вылӧ кыв сетсьӧ Комиссияса шлен **М. И. Панчишин** ёртлы.

Панчишин ёртлӧн выступление помасьӧм бӧрын Полномочнӧй Комиссияса шленъяс, председательствуйтысь **А. А. Андреев** ёрт приглашение серти, занимайтӧны местаяс СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс пӧвсын.

СССР-са Верховнӧй Сӧвет вуджӧ Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялысь заявление обсуждайтӧмӧ.

Сэсся выступитіс СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председательӧс вежысь **А. Я. Вышинский** ёрт.

СССР-са Правительство нимсянь Вышинский ёрт пыртӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветӧн вынсьӧдӧм вылӧ „Западнӧй Украина Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ включитӧм йылысь сійӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧмӧн" законлысь проект.

Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ „Закон Западнӧй Украина Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ включитӧм йылысь сійӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаалӧмӧн":

„Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса Верховнӧй Сӧвет, Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссиялысь заявление кывзӧмӧн, постановляйтӧ:

1. Удовлетворитны Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелысь просьба да включитны Западнӧй Украина Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ сійӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧмӧн.

2. Поручитны Верховнӧй Сӧвет Президиумлы назначитны СССР-са Верховнӧй Сӧветӧ Западнӧй Украинасянь депутатъясӧс бӧрьян лун.

3. Тшӧктыны УССР-са Верховнӧй Сӧветлы примитны Западнӧй Украина Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ.

4. Корны УССР-са Верховнӧй Сӧветӧс представитны СССР-са Верховнӧй Сӧветӧн видлалӧм вылӧ Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика да Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика костын районъяс да областьяс торйӧдӧмлысь проект".

Та вылын Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн мӧд ӧтувъя заседание тупкыссьӧ.

Информационнӧй юӧртӧм

Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседание йылысь

1939 вося ноябрь 2 лун

Тӧрыт, ноябрь 2 лунӧ 6 час рытын, СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн заседаниеяс залын, Кремльын, вӧліс Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн коймӧд ӧтувъя заседание.

Председательствуйтӧ — Союзса Сӧветын Председатель депутат **А. А. Андреев.**

Сёрнитанторйын — Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление.

Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссия нимсянь заявление вылӧ кыв сетсьӧ Комиссияса шлен **С. О. Притыцкий** ёртлы.

Притыцкий ёртлӧн выступление помасьӧм бӧрын Полномочнӧй Комиссияса шленъяс, председательствуйтысь **А. А. Андреев** ёрт приглашение серти, занимайтӧны местаяс СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс пӧвсын.

СССР-са Верховнӧй Сӧвет вуджӧ Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялысь заявление обсуждайтӧмӧ.

Сэсся выступитіс СССР Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председательӧс вежысь **А. А. Булганин** ёрт.

СССР-са Правительство нимсянь Булганин ёрт пыртӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветӧн вынсьӧдӧм вылӧ „Западнӧй Белоруссия Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ включитӧм йылысь сійӧс Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧмӧн" законлысь проект.

Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ „Закон Западнӧй Белоруссия Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ включитӧм йылысь сійӧс Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаалӧмӧн":

„Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса Верховнӧй Сӧвет, Западнӧй Белоруссияса Народнӧй собраниелӧн Полномочнӧй Комиссиялысь заявление кывзӧмӧн, постановляйтӧ:

1. Удовлетворитны Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелысь просьба да включитны Западнӧй Белоруссия Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ сійӧс Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧмӧн.

2. Поручитны Верховнӧй Сӧвет Президиумлы назначитны СССР-са Верховнӧй Сӧветӧ Западнӧй Белоруссиясянь депутатъясӧс бӧрьян лун.

3. Тшӧктыны БССР-са Верховнӧй Сӧветлы примитны Западнӧй Белоруссия Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ.

4. Корны БССР-са Верховнӧй Сӧветӧс представитны СССР-са Верховнӧй Сӧветӧн видлалӧм вылӧ Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика да Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика костын районъяс да областьяс торйӧдӧмлысь проект".

Председательствуйтысь — Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат **А. А. Андреев** юӧртӧ, мый Внеочереднӧй Витӧд Сессиялысь сёрнитанторъяс исчерпайтӧма да объявляйтӧ СССР Верховнӧй Сӧветлысь Внеочереднӧй Витӧд Сессия тупкыссьӧмӧн.

СССР-са ВЕРХОВНӦЙ СӦВЕТЛЫСЬ СЕССИЯ ВОСЬТӦМ

Октябрь 31 лунся заседаниелӧн дневник

Большой Кремлевскӧй дворец ставнас тырӧма светӧн. Абу на нӧшта 6 час рыт, а дворецса кулуаръясын да СССР-са Верховнӧй Сӧвет заседаниеяс залын—оживление. Татчӧ чукӧртчӧны Союз Сӧветса да Национальностьяс Сӧветса депутатъяс, кодъяс локтісны странаса став помъяссянь СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия вылӧ.

Дружескӧя встречайтчӧны депутатъяс—рабочӧйяс да колхозникъяс, академикъяс да Краснӧй Армияса боецъяс, писательяс да краснофлотецъяс, Сӧветскӧй Союзса Геройяс да народнӧй артистъяс, инженеръяс да учительяс... Крепыдӧсь да задушевнӧйӧсь киасьӧмъясыс другъяслӧн государственнӧй деятельяслӧн, кодъяс ӧтувтчӧмаӧсь единӧй цельӧн, асланыс народлы служитан общӧй могӧн.

Залын и балкон вылын абу ни ӧти свободнӧй места. Присутствуйтӧны уна гӧтьяс—московскӧй заводъясса да фабрикаясса стахановецъяс да ударникъяс, Краснӧй Армияса боецъяс да командиръяс, сӧветскӧй интеллигенциялӧн представительяс. Прессалӧн ложаясыс тырӧмаӧсь сӧветскӧй да иностраннӧй печатьса корреспондентъяслӧн. Некымын ложа занимайтӧны дипломатическӧй корпусса чинъяс.

Регыд 7 час. Залӧ пырӧны йӧзлӧн уналыда группаяс, унаӧн национальнӧй костюмъясын. Пыр жӧ тӧдчӧ, мый найӧ медводдзаысь на воськӧвтісны СССР-са Верховнӧй Сӧвет заседаниеяс заллысь порог. Налы тані ставыс выль. Найӧ волнуйтчӧмӧн видзӧдӧны величественнӧй зал, восторженнӧя видзӧдӧны Ленинлӧн монументальнӧй статуя вылӧ, кодi кыпӧдчӧ трибуна весьтын. Тайӧ—Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъяслӧн полномочнӧй представительяс, кодъяс воисны Москваӧ Народнӧй Собраниеяс поручение серти. Найӧ занимайтӧны местаяс СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяскӧд орччӧн, кодъяс воисны Украинскӧй да Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяссянь. Радостнӧя встречайтчӧны единокровнӧй вокъяс, крепыда кутлӧны ӧта-мӧдныслысь кияснысӧ. Тайӧ киасьӧмъясын петкӧдлысьӧ Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъяслӧн великӧй Сӧветскӧй Союзса народъяскӧд братскӧй дружба.

Президиум пызан сайын петкӧдчӧны Союз Сӧветса Председатель депутат А. А. Андреев, Национальностьяс Сӧветса Председатель депутат Н. М. Шверник, найӧ вежысьяс депутатъяс Т. Д. Лысенко да Ч. Асланова, а ложаясын—И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Н. С. Хрущев, Л. П. Берия, Г. М. Маленков, М. Ф. Шкирятов, Н. А. Булганин, А. Я. Вышинский, А. Ф. Горкин, С. М. Буденный ёртъяс, СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса шленъяс да Народнӧй Комиссаръяс.

Единӧй восторженнӧй порывын депутатъяс да гӧтьяс сувтӧны асланыс местаяс вылысь. Радейтӧмӧн тырӧм синъяс веськӧдӧма народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёрт дінӧ. Дыр нюжалан бурнӧй аплодисментъяслӧн, кодъяс вуджӧны овацияӧ, присутствуйтысьяс чолӧмалӧны Сталин ёртӧс да сыысь соратникъясӧс. СССР-са народъяс кывъяс вылын кылӧны горӧдӧмъяс: „Мед олас великӧй Сталин!", „Чолӧм Сталин ёртлы!" Ыджыд кыпыдлунӧн да воодушевлениеӧн чолӧмалӧны Сталин ёртӧс Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъяслӧн посланецъяс.

А. А. Андреев ёрт предлагайтӧ сувтлӧмӧн казьтыштны паметьсӧ Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армияса боецъяслысь, кодъяс усисны вӧвлӧм Польша территория вылын Западнӧй Украина да Западнӧй Белоруссия польскӧй помещикъяслӧн да капиталистъяслӧн гнёт улысь мездігӧн. Ставӧн сувтӧны. Присутствуйтысьяс ыджыд чӧвлунын копыртӧны юръяссӧ, единокровнӧй вокъяс украинецъяс да белоруссъяс шуд вӧсна асъсныс олӧм сетысь геройяслысь паметь казьтылӧмӧн.

Союз Сӧветса Председатель депутат А. А. Андреев йӧзӧдӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветлысь Внеочереднӧй Витӧд Сессия восьсӧмӧн. Сійӧ юӧртӧ, мый Сессиялы видлалӧм вылӧ пыртӧма татшӧм вопросъяс: 1) Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса Правительстволӧн внешней политика йылысь; 2) Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление; 3) Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление.

Депутатъяс да гӧтьяс бурнӧй аплодисментъясӧн встречайтӧны Андреев ёртлысь юӧртӧм сы йылысь, мый Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниеяслӧн Полномочнӧй Комиссияяс воисны Москваӧ да присутствуйтӧны СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн тайӧ заседание вылын.

— Разрешитӧй чолӧмавны, — шуӧ Андреев ёрт, — миянлысь ёртъясӧс, Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниеяслысь полномочнӧй представительясӧс, а на пыр чолӧмавны Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса братскӧй народъясӧс, кодъясӧс миян доблестнӧй Краснӧй Армия мездіс польскӧй помещикъяслӧн да капиталистъяслӧн гнёт улысь.

Аплодисментъяс кыптӧны выль вынӧн. Гремитӧ „Ура".

Депутат **В. М. Бакрадзе** предлагайтӧ включитны сёрнитанторъясӧ Сессияӧн видлалӧм вылӧ пыртӧм вопросъяс. Депутат **М. А. Бурмистенко** сетӧ предложение видлавны сійӧ вопросъяссӧ Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн ӧтувъя заседаниеяс вылын. Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн СССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн примитӧ кыкнан предложениесӧ.

Сёрнитанторъяслӧн первой вопрос кузя—Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса правительстволӧн внешней политика йылысь вопрос кузя кыв сетсьӧ Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса председатель да Иностраннӧй делӧяс кузя Народнӧй Комиссар **В. М. Молотов** ёртлы.

Молотов ёртлысь трибуна вылын петӧм встречайтӧны дыр нюжалысь бурнӧй овацияӧн. Депутатъяс да гӧтьяс пӧся чолӧмалӧны Сӧветскӧй правительствоса радейтана главаӧс да Иностраннӧй делӧяс кузя Народнӧй Комиссарӧс, великӧй Сталинлысь вернӧй соратникӧс. Кылӧны чолӧмалана горӧдӧмъяс: „Мед олас Молотов ёрт!", „Мед олас мирлӧн сталинскӧй политика!"

Кор Молотов ёрт помаліс докладсӧ, вылысь кыптіс громовӧй овация.

Молотов ёрт доклад бӧрын выступитіс депутат **А. А. Кузнецов.**

— Сӧветскӧй государстволӧн мудрӧй внешней политикаыс,— висьталӧ депутат Кузнецов,—шедӧдіс победа сы вӧсна, мый сійӧс вдохновляйтӧ да направляйтӧ миян славнӧй большевистскӧй партия, миян вождь да учитель Сталин ёрт.

Став депутатъяс единӧй порывын сувтӧны, ораторлысь кывъяссӧ бурнӧй овацияӧн колльӧдӧмӧн. Овация кыптӧ выль вынӧн, кор залын кылісны Сталин ёрт честь кузя, Сӧветскӧй правительство да сылӧн глава Молотов ёрт честь кузя горӧдӧмъяс.

Сӧветскӧй правительстволӧн внешней политика тырвыйӧ ясность да последовательность вӧсна Кузнецов ёрт предлагайтӧ доклад кузя прениеяс не восьтыны.

Сессия примитӧ решение Молотов ёрт доклад кузя прениеяс не восьтыны.

Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧмӧн, Сессия ӧтсӧгласӧн постановляйтӧ ошкыны правительстволысь внешней политика.

СССР Верховнӧй Сӧветса Внеочереднӧй Витӧд Сессиялӧн первой заседание та вылын тупкысьӧ.

(ТАСС).

Ноябрь 1 лунся заседаниелӧн дневник

Ноябрь 1 лунӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия ассьыс уджсӧ нуӧдіс водзӧ. Рытнас Большой Кремлевскӧй дворецын вӧлі Союзса Сӧветлӧн да Национальностьяс Сӧветлӧн мӧд ӧтувъя заседание.

Кыдзи и воддза лунас, 6 часӧдз ёна водз СССР-са Верховнӧй Сӧвет заседаниеяс залын кутісны чукӧртчыны депутатъяс да гӧтьяс. Присутствуйтӧны иностраннӧй дипломатъяс. Сӧветскӧй да иностраннӧй печатьса ложаяс тырӧмаӧсь.

Президиумын петкӧдчӧны Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат **А. А. Андреев**, Национальностьяс Сӧветса Председатель депутат **Н. М. Шверник**, налӧн заместительяс—депутатъяс **Т. Д. Лысенко** да **Ч. Асланова**, а ложаясын—**И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Н. С. Хрущев, Л. П. Берия, Г. М. Маленков, М. Ф. Шкирятов, Н. А. Булганин, А. Я. Вышинский, А. Ф. Горкин, А. С. Бадаев, С. М. Буденный** ёртъяс, СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса шленъяс да Народнӧй Комиссаръяс.

Залын кыптӧны бурнӧй аплодисментъяс, кодъяс вуджӧны восторженнӧй овацияӧ, Сталин ёрт честь кузя, партияса да правительствоса руководительяс честь кузя уна кывъяс вылын заллӧн быд помсянь кылӧны радостнӧй чолӧмалана горӧдӧмъяс. Дыр кылӧ громовӧй „Ура!"

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн кыкнан Палаталысь мӧд ӧтувъя заседание восьтӧ Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат А. А. Андреев. Сессия вуджӧ сёрнитанторъяслысь мӧд вопрос видлалӧмӧ—Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялысь заявление видлалӧмӧ.

Залӧ пырӧны Западнӧй Украинаса освобожденнӧй народъяслӧн посланецъяс. Вылӧ кыпӧдӧма алӧй знамяяс. Джуджыд волнение шымыртӧ присутствуйтысьясӧс. Ставӧн кыпӧдчӧны асланыс местаяс вылысь да бурнӧй аплодисментъясӧн чолӧмалӧны Западнӧй Украина Народнӧй Собраниелысь Полномочнӧй Комиссияса шленъясӧс. Кылӧны горӧдӧмъяс: „Ура!", „Мед олас Западнӧй Украинаса освобожденнӧй народ!", „Мед олас великӧй Сталин!"

Аплодисментъяс гремитӧны выль вынӧн, кор председательствуйтысь Андреев ёрт заявление вылӧ кыв сетӧ Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен **М. И. Панчишин** ёртлы.

Панчишин ёрт кайӧ трибуна вылӧ. Дыр сійӧ оз вермы заводитны ассыс речсӧ—сэтшӧм вына овацияяс залын.

Панчишин ёрт речсӧ висьталӧ украинскӧй кыв вылын. Польскӧй шляхта гнёт улын Западнӧй Украинаса народъяслӧн вӧлӧм сьӧкыд олӧм йылысь, освобождениелӧн помтӧг радлӧм йылысь, кодӧс вайис доблестнӧй Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армия, Западнӧй Украинаса народъяслӧн югыд будущӧй, непоколебимӧй уверенность йылысь тайӧ речсӧ депутатъяс да гӧтьяс кывзісны ыджыд вниманиеӧн.

Львовын Народнӧй Собрание вылын Западнӧй Украинаса свободнӧй народъяслӧн висьталӧм первой кывъясыс вӧліны великӧй Сӧветскӧй Союзса народъяслы, Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъясӧс польскӧй панъяслӧн рабство да угнетение улысь мездӧм вдохновительлы да радейтана вождьлы—Сталин ёртлы благодарностьлӧн кывъясӧн.

Панчишин ёрт докладывайтӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветлы Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниеӧ депутатъясӧс бӧрйӧм результатъяс йылысь, сійӧ наказъяс йылысь, кодъясӧс сетіс народ аслас избранникъяслы,—гӧлӧсуйтны Сӧветскӧй власть установитӧм вӧсна, Западнӧй Украина Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧм вӧсна, помещичьей да манастырскӧй муяс конфискуйтӧм вӧсна, банкъяс да крупнӧй промышленность национализируйтӧм вӧсна. Оратор висьталӧ Народнӧй Собраниелӧн историческӧй решениеяс йылысь, кӧні выразитӧма Западнӧй Украинаса народъяслӧн воля, да лыддьӧ Западнӧй Украинаӧн Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ пырӧм йылысь Народнӧй Собраниелысь Декларация.

Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссия передайтӧ Народнӧй Собраниелысь решениеяс СССР-са Верховнӧй Сӧветлы. Тайӧ историческӧй документъяссӧ чукӧртӧма ыджыд книгаӧ гӧрд переплётын, кытчӧ художественнӧя вӧчӧма Сталин ёртлӧн барельеф.

— СССР Верховнӧй Сӧветса депутат ёртъяс!—водзӧ висьталӧ Панчишин ёрт,—миянӧс уполномочитӧма Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниеӧн корны СССР-са Верховнӧй Сӧветлысь примитны Западнӧй Украинаӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзӧ, включитны сійӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика соста-

(Водзӧ видзӧд 3 листб.).

вӧ да буретш сійӧн ӧтлаавны украинскӧй народӧс единӧй семьяӧ.

Ми кӧсъям овны шудаа Сталинскӧй Конституция шондi улын. Народлӧн став великӧй сьӧлӧмӧн, народлӧн став бессмертнӧй душаӧн ми кӧсъям овны да уджавны большевикъяслӧн коммунистическӧй партия водительство улын, миян мудрӧй учитель, друг да бать Сталин ёрт веськӧдлӧм улын.

Оратор лэччӧ трибуна вылысь. Председательствуйтысь Андреев ёрт приглашайтӧ Западнӧй Украина Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шленъясӧс займитны местаяс залын депутатъяс пӧвсын.

Сессия вуджӧ Западнӧй Украина Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялысь заявление обсуждайтӧмӧ. Кыв получайтӧ Полномочнӧй Комиссияса шлен И. Кравчук ёрт. Присутствуйтысьяс пӧся встречайтӧны трибуна вылӧ сылысь петӧмсӧ. Ставӧн сувтӧны.

Украинскӧй кыв вылын висьталӧм аслас речын Кравчук ёрт висьталiс сы йылысь, кутшӧм тшыгъялӧм, кутшӧм бедствиеяс да страданиеяс испытывайтлiс Западнӧй Украинаса народ польскӧй шляхтаӧн уна во чӧж господствуйтiгӧн, кутшӧм оскорблениеяс да издевательствояс улӧ шедлiсны рабочӧйяс да крестьянскӧй беднота, кыдзи польскӧй панъяс да капиталистъяс шыблавлiсны уджалысь йӧзӧс тюрьмаясӧ, да вӧтлывлiсны каторгаяс вылӧ. Уна политическӧй заключеннӧйяс сiдзи эз и волыны гортаныс, пӧгибнитiсны тюрьмаясын. Польскӧй шляхта бырӧдiс украинскӧй школаяс, искореняйтiс украинскӧй искусство, украинскӧй культура. Польскӧй шляхта быдногыс издевайтчис коммунистъяс вылын.

Украинскӧй народкӧд тшӧтш страдайтiсны и польскӧй да еврейскӧй труженикъяс. Польскӧй буржуазиялы быдногӧн отсалiсны украинскӧй да еврейскӧй буржуазия. Эксплоататоръяс пӧдтӧны вӧлi революционнӧй движение Западнӧй Украинаын, вир мореын пӧдтӧны вӧлi народнӧй освободительнӧй движение.

— Но воис лун—1939 вося сентябрь 17 лун. Тайӧ лунсӧ колӧ лыддьыны Западнӧй Украина историяын выль страница заводитчӧмӧн,—водзӧ висьталӧ Кравчук ёрт.—Тайӧ луннас Сӧветскӧй правительство приказ серти, миян дона, радейтана бать Сталин ёрт индӧд серти, миян дона Ворошилов ёрт веськӧдлӧм улын славнӧй героическӧй Краснӧй Армия вуджис граница да пыр кежлӧ жугӧдiс искусственнӧй лӧсьӧдӧм стена, кодi торйӧдлiс кык роднӧй чойясӧс—Западнӧй да Восточнӧй Украинаӧс.

Радуйтчана волнениеӧн шымыртӧмъяс, ставӧн сувтӧны, и Сталин ёрт честь кузя, Сӧветскӧй правительство да доблестнӧй Краснӧй Армия честь кузя пӧсь овация дыр гремитӧ Кремлевскӧй дворец сводъяс улын.

— Западнӧй Украинаса пролетарийяс—нефтяникъяс нимсянь,—бурнӧй аплодисментъяс улын висьталӧ Кравчук ёрт,—ме шыӧдча Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧвет динӧ, миян дона Сталин динӧ Западнӧй Украинаса народъясӧс асланыс великӧй семьяӧ, Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзӧ примитӧм йылысь. Ме уверен, депутат ёртъяс, мый тi могмӧданнад миянлысь просьба да примитанныд миянӧс асланыд семьяӧ.

Ассьыс речь помалiгӧн Кравчук ёрт провозглашайтӧ:

— Мед олас миян замечательнӧй, непобедимӧй, героическӧй Краснӧй Армия да сылӧн вождь—миян радейтана Ворошилов ёрт!

— Мед олас Сӧветскӧй правительствоса руководитель Молотов ёрт!

— Мед олас миян бать, миян шондi, миян надея, миян радейтана да мудрӧй—великӧй Сталин!

Кравчук ёртлӧн речь залын кыпӧдӧ вӧвлытӧм подъём. Став присутствуйтысьяс, сувтӧмӧн, чолӧмалӧны Сталин ёртӧс. Бурнӧй аплодисментъяс вуджӧны овацияӧ.

Сессия пӧся встречайтӧ депутат А. А. Богомолецӧс—УССР наукаяс Академияса президентӧс.

— Ӧнi тi нӧшта делегатъяс, висьталӧ депутат Богомолец,—но ме ог сомневайтчы, мый талун нин тi лоанныд великӧй Сӧветскӧй Союзса гражданаӧн, свободнӧй, дзоридзалысь, культурнӧй Сӧветскӧй Украинаса гражданаӧн.

Бурнӧй аплодисментъяслӧн зал вочавидзис тайӧ кывъяс вылас.

Депутат Богомолец приглашайтӧ Москваӧ воӧм Западнӧй Украинаса став делегатъясӧс посетитны Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика, видзӧдлыны фабрикаяс, заводъяс, школаяс, лечебнӧй учреждениеяс, вузъяс да научнӧй институтъяс, медым наглянӧ убедитчыны, кутшӧм вылын культурнӧй странаӧн, сьӧкыд промышленностя да мирын медся крупнӧй коллективнӧй, механизированнӧй видзму овмӧса странаӧн лоис важӧн забитӧй да бӧрӧкольӧм Украина.

Кыв сетсьӧ Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен К. О. Студинскийлы ёртлы. СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс пӧся чолӧмалӧны Народнӧй Собраниеса старейшӧй депутатӧс Львовскӧй университетса профессорӧс.

Аслас роднӧй кыв вылын сiйӧ волнуйтчӧмӧн висьталӧ сы йылысь, кыдзи сентябрь 17 лунӧ сiйӧ кывзӧма радио пыр Сӧветскӧй правительствоса глава Молотов ёртлысь речь. Сэк, кор профессор кывзiс радио пыр Молотов ёртлысь историческӧй речь, 30 шаг сайын усис граната, но сiйӧ сулалiс, быд кыв кывзӧмӧн.

— Ме тӧдi,—шуӧ сiйӧ,—мый миян динӧ локтӧ отсӧг, мый локтӧ героическӧй Краснӧй Армия—миян освободительница. Сьӧкыд вӧлi миян олӧмным. Крестьянинӧс вӧйтiсны, сы вылын издевайтчисны, истязайтiсны сiйӧс, пуксьӧдавлiсны тюрьмаясӧ, бырӧдлiсны сылысь керкаяссӧ, сотавлiсны дзонь сиктъяс, перъявлiсны йӧзлысь синъяс да ловйӧн гуавлiсны муӧ...

Водзӧ профессор висьталӧ, мый сiйӧ уджтӧмалысьӧн вӧлi 21 во чӧж. Тшыгйӧн, истязаниеясӧн да притеснениеясӧн панскӧй Польша кӧсйис бырӧдны украинскӧй народӧс. Но народ пӧвсын олiс убеждение, мый регыд воас пом нэмӧвӧйся угнетениелы. Героическӧй Краснӧй Армия вайис Западнӧй Украинаса народъяслы освобождение.

Студинский ёрт передайтӧ пӧсь чолӧм Молотов ёртлы, доблестнӧй Краснӧй Армиялы да сiйӧ вождь Ворошилов ёртлы.

Ассьыс речь помалiгӧн, Студинский ёрт горӧдӧ:

— Ов да здравствуйт, народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёрт!

Водзӧ сёрнитӧ Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен Е.С. Кузьминская ёрт. Сiйӧ ассьыс речсӧ висьталӧ польскӧй кыв вылын.

Сы бӧрын выступитысь депутат А. Е. Корнейчук висьталiс Львовса уджалысь йӧзлӧн олӧм йылысь, кӧнi сiйӧ, украинскӧй писатель, вӧлiс Краснӧй Армияса передовӧй частьяскӧд. Сьӧкыд сетны представление панскӧй Польшаӧн Западнӧй Украинаса крестьянаӧ, рабочӧйясӧс да интеллигенцияӧс збыль угнетайтӧмсьыс. Сиктъясысь позьӧ вӧлi аддзыны польскӧй захватчикъяслысь „культура" результатъяссӧ: сотчӧм керкаяс, сы гӧгӧр ветлӧдлiсны йӧз—не йӧз, а вуджӧръяс. Ӧти керка дорын му вылас куйлiс нывбаба, польскӧй офицеръяс вундӧмны сылысь кывсӧ... Тадзи вӧлi средневековье кадӧ, тадз вӧлi и польскӧй шляхта владычество дырйи. Польскӧй университетъясын вит сюрс студент вылӧ эз вӧв весиг и вит украинец. Еврейяс да украинецъяс эз вермывны пуксьыны польскӧй студентъяскӧд ӧтлаын.

Краснӧй Армияса боецъясӧс да командиръясӧс Львовын встречайтiсны, кыдзи роднӧй вокъясӧс. Став йӧзыс петiсны уличаяс вылӧ. Асланыс водзмӧстчӧм серти рабочӧйяс, служащӧйяс, интеллигенция кисьталiсны баррикадаяс, кодъясӧс вӧлi стрӧитӧма польскӧй войскаӧн, вайӧдiсны карсӧ пӧрядокӧ. Львов тайӧ лунъясас ликуйтiс. Народ праздниуйтiс панскӧй гнёт улысь асьсӧ мездӧм.

Кыв босьтӧ Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен Г. В. Гаврищук ёрт. Сiйӧ локтiс краснӧй Москваӧ Карпатскӧй гӧраяс вывсянь. Сiйӧ выражайтӧ пӧсь благодарность героическӧй Краснӧй Армиялы, Сӧветскӧй правительстволы, народъяслӧн бать да учитель Сталин ёртлы.

Западнӧй Украинаса уджалысь йӧзлӧн сьӧкыд олӧм йылысь висьталӧмӧн Гаврищук ёрт воодушевлениеӧн сёрнитӧ великӧй шуд йылысь, кодӧс испытывайтiс Западнӧй Украинаса униженнӧй да оскорбитӧм народ, кор тӧдмалiс, мый Краснӧй Армия вуджис польскӧй граница. Йӧзыс вӧлiны тшыгӧсь, кӧмтӧмӧсь, измученнӧйӧсь, но найӧ чувствуйтiсны, мый ӧнi найӧ лоасны свободнӧйӧн, мый югнитiс югыд шондi Москвасянь да сылӧн лучъясыс воисны, висьталӧ Гаврищук ёрт, менам роднӧй сиктӧдз.

Прекраснӧй, образнӧй речь висьталiс Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен У. В. Ефимчук-Дьячук ёрт, кодлысь речсӧ уна пӧрйӧ орӧдлiсны шумнӧй аплодисментъяс. Первой кывсӧ сьӧлӧмсяньыс сiйӧ сиис Сталин ёртлы.

Прӧстӧй, задушевнӧй кывъясӧн сiйӧ висьталӧ:

— Гореын, тшыгйын, беспризорностьын колисны миян воясъ. А тайӧ ыджыд карас, кӧнi олӧ великӧй, мудрӧй морт, кодi сотворитiс сэтшӧм ыджыд шудсӧ став народъяслы, ми талун аддзам, кутшӧм бура, кутшӧм радостнӧя олӧ народ. Ми радуйтчам! Синва киссьӧ радлӧмсьыс. И оз узьсьы, и сёйны абу окота,—радуйтчана бивӧн сотчӧ душа.

Трудовӧй народ тӧдiс, мый воас шуда олӧм. Сувтас час, и Западнӧй Украинаын восторжествуйтас Ленинлӧн—Сталинлӧн делӧ. Сiйӧ часыс сувтiс.

Ассьыс речь помалiгӧн, Ефимчук-Дьячук ёрт заявляйтӧ, мый великӧй вождь Сталин ёрт сетас уджалысь йӧзлы олӧм и шуд. Сiйӧ горӧдӧ:

— Мед уна вояс олас шуда олӧм лӧсьӧдысь великӧй Сталин ёрт!

СССР Совнаркомса Председательӧс вежысь депутат А. Я. Вышинский аслас речын тӧдчӧдiс, мый талун завершайтсьӧ Западнӧй Украинаса народъяслӧн великӧй освободительнӧй эпопея, эпопея, кодӧс пасйӧма историческӧй датаӧн—1939 вося сентябрь 17 лунӧн. Тайӧ лунас вынйӧра Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армия аслас Партия да аслас Правительство приказ серти вуджис граница, кодi торйӧдлiс СССР ӧс вӧвлӧм польскӧй государствоысь. Краснӧй Армия освободитiс Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса народъясӧс польскӧй панъяслӧн да капиталистъяслӧн гнёт улысь. Октябрь 22 лунӧ Западнӧй Украинаса народ збыльысь демократическӧй да збыльысь всенароднӧй бӧрйысьӧмъяс вылын свободнӧя выразитiс ассьыс воля—тшӧтш Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса став народъяскӧд Ленин—Сталин знамя улын тышкасьны социализм победоноснӧя стрӧитӧм вӧсна.

СССР-са Правительство нимсянь А. Я. Вышинский ёрт сетӧ СССР-са Верховнӧй Сӧветлы вынсьӧдӧм вылӧ законлысь проект Западнӧй Украинаӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ включитӧм йылысь сiйӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧмӧн.

Председательствуйтысь А. А. Андреев ёрт сувтӧдӧ законлысь тайӧ проектсӧ Палатаяс кузя торйӧн гӧлӧсуйтӧм вылӧ. Западнӧй Украинаӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ включитӧм йылысь, сiйӧс Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд ӧтлаӧдӧм йылысь закон принимайтсьӧ кыкнан Палатанас ӧтсӧгласӧн.

Единӧй порывын Сессия вылын став присутствуйтысьяс сувтӧны. Большой Кремлевскӧй дворецын зал Сӧветскӧй правительство честь кузя, Молотов ёрт да великӧй Сталин честь кузя тырӧ дыр лӧньвтӧм рукоплесканиеясӧн да чолӧмалана горӧдӧмъясӧн.

Та вылын заседание тупкыссьӧ.

Ноябрь 2 лунся заседаниелӧн дневник

Ноябрь 2 лунӧ рытнас Большой Кремлевскӧй дворецын вӧлi СССР-са Верховнӧй Сӧвет Внеочереднӧй Витӧд Сессиялӧн коймӧд заседание.

Бурнӧй, дыр нюжалан аплодисментъяс кылӧны залын, кор президиум пызан сайын петкӧдчӧны Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат **А. А. Андреев**, Национальностьяс Сӧветса Председатель депутат **Н. М. Шверник**, налӧн заместительяс—депутатъяс **Т. Д. Лысенко** да **Ч. Асланова**, а ложаясын—**И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Н. С. Хрущев, Л. П. Берия, Д. М. Маленков, М. Ф. Шкирятов, Н. А. Булганин, А. Я. Вышинский, А. Ф. Горкин, А. Е. Бадаев, С. М. Буденный** ёртъяс, СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса шленъяс да Народнӧй Комиссаръяс.

Союзса Сӧветлысь да Национальностьяс Сӧветлысь ӧтувъя заседание восьтӧ Союзса Сӧветлӧн Председатель депутат А. А. Андреев. Сессия вуджӧ сёрнитанторъяслысь коймӧд вопрос—Западнӧй Белоруссиялӧн Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление обсуждайтӧмӧ. Залӧ пырӧны Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шленъяс. Найӧ гордӧя нуӧны гӧрд знамъяс, кыдзи мездӧм народлысь да сiйӧ выль, шуда, долыд олӧмлысь символ. Депутатъяс да гӧстьяс, сувтӧмӧн,

(Помсӧ видзӧд 4 листб.).

СССР-са Первой созыва Верховнӧй Сӧветлӧн Внеочереднӧй Витӧд Сессия

Ноябрь 2 лунся заседаниелӧн дневник

(ПОМ)

аплодисментъясӧн пӧся чолӧмалӧны Западнӧй Белоруссияса народълысь посланецъясӧс. Гремитӧ „Ура“, кылӧны народъяслӧн великӧй вождь Сталин ёрт честь кузя чолӧмалӧмъяслӧн радостнӧй горӧдӧмъяс.

Кыв получайтӧ Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен **С. О. Притыцкий**. Сійӧ кайӧ трибуна вылӧ Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссия нимсянь заявление вӧчӧм могысь. Сійӧс встречайтӧны дыр нюжалан аплодисментъясӧн.

— СССР Верховнӧй Сӧветса депутат ёртъяс,—заводитӧ Притыцкий ёрт ассьыс речьсӧ белорусскӧй кыв вылын.—Кызь во, мрачнӧй, страшнӧй 20 во кежлӧ Западнӧй Белоруссияса народъясӧс вӧлі торйӧдӧма асланыс единокровнӧй вокъясысь, Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаса шуда народысь.

Сьӧлӧмсяньыс петан прӧстӧй кывъясӧн Притыцкий ёрт висьталӧ сы йылысь, кутшӧм сьӧкыд да бесправнӧй вӧлі олӧмыс панскӧй Польша гнёт улын Западнӧй Белоруссияса народъяслӧн.

Притыцкий ёрт висьталӧ, мый Народнӧй Собраниеӧ депутатъясӧс бӧръян лун лои Западнӧй Белоруссияса рабочӧйяслӧн, крестьяналӧн да трудовӧй интеллигенциялӧн великой праздникӧн, мый став уджалысь йӧз мунӧны гӧлӧсуйтны народнӧй избранникъяс вӧсна, народнӧй шуд вӧсна, сӧветскӧй власть вӧсна.

— Западнӧй Белоруссияса народъяс нимсянь,—висьталӧ шумнӧй аплодисментъяс улын Притыцкий ёрт,—ми висьталам, мый некутшӧм мӧд власть, сӧветскӧй власть кындзи, миянлы оз ков.

Та бӧрын Притыцкий ёрт лыддьӧ Народнӧй Собраниелысь Декларация Западнӧй Белоруссиярӧн Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ пырӧм йылысь, докладывайтӧ Народнӧй Собраниелӧн историческӧй решениеяс йылысь—Западнӧй Белоруссияса территория вылын сӧветскӧй власть установитӧм, Западнӧй Белоруссиярӧн Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ пырӧм йылысь, помещичьей да монастырскӧй, а сідзжӧ гырысь чиновникъяслысь муяс конфискуйтӧм йылысь, банкъяс да крупнӧй промышленность национализируйтӧм йылысь.

Став зал аплодируйтӧ, кор Притыцкий ёрт сетӧ председательствуйтысь депутат Андреевлы гӧрд книга, кытчӧ печатайтӧма Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелысь Декларация.

Волнуйтчӧмӧн да торжественнӧя шыалӧ ораторлӧн гӧлӧсыс, кор сійӧ Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собрание нимсянь шыӧдчӧ СССР-са Верховнӧй Сӧвет дінӧ коръӧмӧн примитны Западнӧй Белоруссияӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ, великӧй да непобедимӧй братскӧй народъяслӧн единӧй вынйӧра семьяӧ.

Ассьыс речьсӧ помалігӧн Притыцкий ёрт провозглашайтӧ:

— Мед олас миян кадся величайшӧй морт, миян друг да освободитель Сталин ёрт!

Залын кыптӧ восторженнӧй овация. Ставӧн сувтӧны да бурнӧй аплодисментъясӧн чолӧмалӧны народъяслӧн великой вождь Сталин ёртӧс.

Сессияса став участникъяслӧн пӧсь аплодисментъяс улын, Западнӧй Украинаса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шленъяс председательствуйтысь депутат Андреев ёрт корӧм серти занимайтӧны местаяс залын СССР-са Верховнӧй Сӧветса депутатъяс пӧвсын.

Сессия вуджӧ Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссиялысь заявление обсуждайтӧмӧ.

Трибуна вылын—Полномочнӧй Комиссияса шлен **Ф. С. Пестрак** ёрт. Аслас роднӧй белорусскӧй кыв вылын сійӧ висьталӧ, мый Западнӧй Белоруссия польскӧй иго улысь мездытӧдз вӧлі народнӧй шоглӧн крайӧн. Тайӧ вӧлі страшнӧй эксплоатациялӧн край: Западнӧй Белоруссияса рабочӧйяс получайтлісны уджддон 50 прӧчент вылӧ этшаджык центральнӧй Польшаын серти. Уджалысь йӧзӧс вӧлі лишитӧма став политическӧй правояслысь. Крестьяна олісны му йылысь мӧвпӧн, но мусӧ эз имейтлыны. Помещикъяс вӧчлісны ставсӧ, медым Белоруссияса уджалысь крестьяналы сылӧн роднӧй муыс вӧлі мачехаӧн.

Ыджыд воодушевлениеӧн, прӧстӧй, задушевнӧй кывъясӧн, овация бушков да вынйӧра „Ура“ шы улын Пестрак ёрт висьталӧ мездӧмысь благодарность аслас сӧветскӧй народлы, Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялы, Сӧветскӧй Союзса первой маршал Ворошилов ёртлы, Сӧветскӧй правительстволы да сылӧн глава Молотов ёртлы, большевикъяслӧн Коммунистическӧй партиялы да дона батьлы, став уджалысь йӧзлӧн мудрӧй вождь Сталин ёртлы.

Выступайтӧ СССР Верховнӧй Сӧветса депутат **Н. С. Лелина**. Сійӧ пӧся поддерживайтӧ Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссилысь корӧм Западнӧй Белоруссияӧс Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ включитӧм йылысь.

Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шленъяс дінӧ шыӧдчӧмӧн, Лелина ёрт висьталӧ:

— Локтӧй, вокъяс да чойяс, миян дінӧ—миян единӧй дружнӧй семьяӧ. Стрӧитӧй миян ногӧн ассьынад олӧм да шуд. Олӧй сэтшӧм жӧ долыд да шуда олӧмӧн, кутшӧмӧн олам ми, рӧднӧй батьӧн, радейтана Сталинӧн шонтӧм белоруссъяс.

Получайтӧ кыв Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй комиссияса шлен **Н. И. Гринцевич** ёрт. Сійӧ висьталӧ белорусскӧй кыв вылын, но сылӧн пӧсь речьыс гӧгӧрвоана быдӧнлы. Гринцевич ёрт висьталӧ сьӧлӧмсяньыс чолӧм Сӧветскӧй Союзса народъяслы, став мирса уджалысь йӧзлӧн великӧй учитель Сталин ёртлы.

Гринцевич ёрт шыӧдчӧ СССР-са Верховнӧй Сӧвет дінӧ корӧмӧн, включитны мездӧм Западнӧй Белоруссия Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ, примитны западнӧй белоруссъясӧс Сӧветскӧй Союзса народъяслӧн великӧй семьяӧ.

Кыв сетсьӧ Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен **И. А. Турлейскийлы**, коді висьталӧ ассьыс речьсӧ польскӧй кыв вылын. Сійӧ висьталӧ, мый Западнӧй Белоруссияса томйӧзӧс панскӧй Польшаын вӧлі лишитӧма медся коланасьыс. Аслас олӧмын дзоридзалан воясӧ сійӧ эз аддзыв югыдлун, эз тӧдлы долыдлун. Уджалысь томйӧзлы велӧдчӧмӧ туйясыс вӧліны пӧдсаӧсь.

Ӧні западнӧй Белоруссияса томйӧз переживайтӧ ассьыс мӧд чужӧм. Радлунӧн да энтузиазмӧн встретитіс сійӧ Западнӧй Белоруссияса став народкӧд ассьыс освободительницаӧс—социализм странаса армияӧс. Турлейский ёрт гораа провозглашайтӧ „Ура“ великӧй Сталин, Сӧветскӧй правительство да Молотов ёрт честь кузя. Став депутатъяс да гӧстьяс единодушнӧя подхватывайтӧны тайӧ горӧдӧмсӧ да залын кыптӧ бурнӧй овация.

Напряженнӧй вниманиеӧн кывзӧны депутатъяс да гӧстьяс Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен Полесьеысь крестьянка-беднячка **М. С. Бушило** ёртӧс. Сійӧ висьталӧ аслас семьялысь трагическӧй история. Сылысь мужик—70 арӧса Лазарь Бушилоӧс, кык пи—Иванӧс да Павелӧс вӧлі шыбытӧма панъясӧн тюрьмаӧ сыысь, мый найӧ эз вермыны миритчыны бесправиекӧд, код вылӧ обрекайтсис Западнӧй Белоруссияса став народ.

— Ӧні ми асьным нуӧдам ассьыным судьба,—горӧдӧ Бушило ёрт,—ми тӧдам, мый сӧмын асланым киясӧн позьӧ лӧсьӧдны выль шуда олӧм. Миян кутіс югдӧдны шондi, коді кыптіс асыввывсянь. Тайӧн ми обязанӧсь миян великӧй батьлы, миян великӧй учитель да вождь Сталин ёртлы.

Депутат **Н. Я. Наталевич** висьталіс Сессиялы Западнӧй Белоруссияса народъясӧс польскӧй помещикъясӧн да капиталистъясӧн страшнӧя угнетайтӧм история йылысь.

Сы бӧрын выступайтысь Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй комиссияса шлен **В. А. Пырко** висьталіс ассьыс речсӧ польскӧй кыв вылын. Красочнӧя да яркӧя сійӧ висьтавліс текстильщикъяслӧн вӧвлӧм польскӧй государство гнёт улын сьӧкыд олӧм йылысь.

Радостнӧй, сьӧлӧмсянь петан, чувствоясӧн юксис СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяскӧд Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен **А. М. Федосюк** ёрт. Сійӧ передайтіс СССР-са Верховнӧй Сӧветлы и сы пыр тшӧтш Сӧветскӧй Союзса народъяслы сердечнӧй пламеннӧй чолӧм. Сессия трибуна сянь сійӧ выразитіс пыдіа благодарность сӧветскӧй народлы, великӧй да рӧднӧй Сталин ёртлы, Краснӧй Армиялы да сылӧн вождь Ворошилов ёртлы Западнӧй Белоруссияса уджалысь йӧзӧс панскӧй гнётысь мездӧмысь.

Аслас бӧрйысьысьяс нимсянь Федосюк ёрт шыӧдчис народъяслӧн радейтана вождь Сталин ёрт дінӧ, Сӧветскӧй правительствоса глава Молотов ёрт дінӧ, СССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс дінӧ Западнӧй Белоруссияӧс СССР составӧ примитны да братскӧй Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикакӧд сійӧс ӧтвывтны корӧмӧн.

Западнӧй Белоруссияса Народнӧй Собраниелӧн Полномочнӧй Комиссияса шлен **А. С. Малевич** ёрт аслас бӧрйысьысьяс нимсянь, мездӧм народъяс нимсянь передайтӧ пӧсь благодарность Сталин ёртлы, Сӧветскӧй правительстволы, большевистскӧй партиялы да Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялы.

Восхищениеӧн висьталӧ оратор 1939 вося сентябрь 17 историческӧй лун йылысь, кор вынйӧра Краснӧй Армия мездіс капитализмлӧн рабствоысь Западнӧй Белоруссияса народъясӧс.

Заключениеын Малевич ёрт лыддьӧ ассьыс стихъяссӧ, кодъясӧс гижӧма сыӧн краснӧй столицаӧ локтігӧн. Наын—Сталин ёрт дінӧ помтӧм радейтӧм, СССР-са народъяслы, кодъяс сетісны отсӧглысь ки асланыс единокровнӧй вокъяслы, пӧсь благодарность.

Бурнӧй аплодисментъясӧн присутствуйтысьяс встречайтӧны выступление СССР Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧветса Председательӧс вежысь депутат **Н. А. Булганинлысь**, коді аслас речын пасйӧ, мый Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн заявление выражайтӧ Западнӧй Белоруссияса народъяслысь истиннӧй волясӧ да желаниесӧ.

Булганин ёрт висьталӧ, мый Западнӧй Белоруссия Народнӧй Собраниеса Полномочнӧй Комиссиялӧн став выступлениеяс представляйтісны аснас яркӧй, волнуйтана висьтъяс, мӧвпъяс да чувствояс йылысь Западнӧй Белоруссияса народъяслӧн, кодъясӧс мездӧма польскӧй панъяс да капиталистъяс гнётысь.

Краснӧй Армия аслас славнӧй командиръяс веськӧдлӧм улын водрузитіс мезмӧм му вылын социализмлысь великӧй знамя—Ленин—Сталин великӧй учениелысь знамя.

1939 вося октябрь 22 лунӧ Западнӧй Белоруссияса народъяс первойысь имейтісны позянлун свободнӧя бӧрйыны ассьыныс воля выразитӧм могысь найӧс, коді заслужитіс налысь доверие. Народлысь воля высшӧй законӧн лыддьӧмӧн, Западнӧй Белоруссиялӧн Народнӧй Собрание постановитіс корны СССР-са Верховнӧй Сӧветӧс да Белорусскӧй ССР Верховнӧй Сӧветӧс примитны Западнӧй Белоруссияӧс Сӧветскӧй Союз да Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика составӧ, ӧтлаавны белорусскӧй народӧс единӧй государствоӧ да пуктыны пом самӧй сійӧ белорусскӧй народӧс разобщитӧмлы.

СССР-са правительство нимсянь Н. А. Булганин ёрт пыртӧ Сессиялы вынсьӧдӧм вылӧ Западнӧй Белоруссияӧс Белорускӧй Социалистическӧй Республикакӧд сійӧс ӧтувтӧмӧн Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союз составӧ включитӧм йылысь законлысь проект.

Булганин ёртӧн пыртӧм законлӧн проект принимайтсьӧ Верховнӧй Сӧветӧн ӧтсӧгласӧн Палатаяс кузя торъя гӧлӧсуйтӧмӧн.

Историческӧй закон примитӧма. Залын кыптӧ гымалана овация. Став присутствуйтысьяс кыпӧдчӧны местаяс вывсьыс да пӧся чолӧмалӧны Великӧй Сӧветскӧй Союзса выль гражданаясӧс, народъяслӧн батьӧс, другӧс да учительӧс Сталин ёртӧс. Дыр гымалӧ „Ура“. Заллӧн сводъяс улын уна сикас кывъяс вылын кылӧны горӧдӧмъяс:

— Мед олас великӧй Сталин.

Сессиялӧн порядок дня помассьӧма. Председательствуйтысь—Союзса Сӧветын председатель депутат Андреев йӧзӧдӧ СССР Верховнӧй Сӧветса Внеочереднӧй Витӧд Сессия тупкыссьӧмаӧн.

(ТАСС).

Веськӧдӧм

Ноябрь 2 лунся миян газетын, Молотов ёрт докладын, нёльӧд полосаын, нёльӧд колонкаысь первой абзацса сизимӧд строка колӧ лыддьыны: „... татшӧм ногӧн насильственнӧя вежны“....

Сійӧ жӧ колонкаас витӧд абзац колӧ лыддьыны: „Татшӧм ногӧн, ми имеитам подувъяс сёрнитны Япониякӧд миян отношениеяслӧн бурмыны заводитчӧм йылысь“.

Уполн. Главлита № 3185 Типография Наркомместпрома Коми АССР *Отв. ред. вежысь С. А. ПОПОВ*